

Budsjetthøring i Familie- og kulturkomiteen

tirsdag 26. oktober 2010

MFOs merknader til budsjettforslaget fra Kulturdepartementet

Kap. 225, 226, 260, 281 og 2410

Generelt

Regjeringen følger i budsjettforslaget for 2011 opp kulturløftets målsetting om at statens bevilgninger til kulturformål skal økes til 1 % av statsbudsjettet.

MFO har tillit til at dette blir videreført i budsjettene for de kommende årene, slik at målet blir nådd i jubileumsåret 2014. Men likevel er det områder og formål som sliter med mangelfulle bevilgninger eller dårlige strukturelle løsninger, og som vi vil rette oppmerksomheten mot i denne budsjetthøringen.

Allmenne kulturformål

Norsk kulturråd og Norsk kulturfond

I budsjettforslaget fortsetter Regjeringen på den utviklingen som ble påbegynt for noen år siden, med overføring av større forvaltningsoppgaver til Norsk kulturråd. Dette fører nødvendigvis til endringer både i Kulturdepartementets og i Kulturrådets roller og funksjon. Det blir holdt fram som et viktig prinsipp at det fortsatt skal være en armlengdes avstand mellom de politisk styrte prioriteringene i departementet og det kunst- og kulturfaglige skjønnet som skal utøves i Kulturrådet.

MFO ser at dette kan kreve vanskelige grenseoppganger og rolleavklaringer, og vi forutsetter at aktørene også i framtida vil ha en stor grad av bevissthet om disse forholdene. MFO vil understreke betydningen av at Kulturrådet kan opprettholde en fri, kunstfaglig posisjon, samtidig som det ikke må skapes tvil om at de politiske prioriteringene vedtas av departementet, Regjeringen og Stortinget. Forvaltningsoppgavene må heller ikke føre til at Kulturrådets rolle som pådriver og initiativtaker for nye prosjekter og aktiviteter blir svekket.

Samtidig blir det en utfordring å beholde den forutsigbarheten og stabiliteten i tilskuddene til etablerte og viktige virksomheter som den tidligere tilskuddsforvaltningen i departementet har gitt. Som eksempler på dette kan vi nevnte Ungdomssymfonikerne og de regionale jazzsentrene.

Kunstnerne

MFO har gjentatte ganger etterlyst større vilje fra Kulturdepartementets side til å drøfte de dårlige inntektsforholdene for kunstnere som ble påvist bl.a. i undersøkelsen om kunstnernes aktivitet, arbeids- og inntektsforhold i 2008. Vi er klar over at noen tilskuddsordninger ble betydelig forsterket i 2010, men vi savner fortsatt en systematisk drøfting av hvilke andre virkemidler som kan brukes for å bedre inntektsforholdene for musikere, sangere, dirigenter og andre kunstnere.

MFO vil derfor nok en gang be komiteen rette oppmerksomheten mot svakheter i regelverkene for trygdeytelser og pensjonsordninger, særlig for næringsdrivende og frilansere med lave og ustabile inntekter

Musikk og scenekunst

Rikskonsertene

Rikskonsertene har i løpet av sine mer enn 40 år utviklet seg til en svært viktig institusjon i norsk musikkliv. Rikskonsertene har spilt en helt avgjørende rolle for utviklingen av det vi i dag har av skolekonserter og barnehagekonserter, og institusjonen er en av de aller viktigste arbeidsplassene for frilansmusikere i Norge.

Verken evalueringen som Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) gjennomførte i 2009 eller den etterfølgende høringsrunden ga noen entydige signaler om veien videre for Rikskonsertene, men det går alle fall fram at en landsomfattende skolekonsertordning fortsatt er helt avhengig av Rikskonsertenes kompetanse og kapasitet.

Rikskonsertenes offentlige konserter er mer omstridt, og det er for tiden mye uro rundt denne delen av virksomheten. MFO anser det derfor som helt nødvendig at departementet gjennomfører den avklaringsprosessen som er omtalt i budsjettproposisjonen. Desto mer overraskende og skuffende er det da at departementet allerede i den samme proposisjonen foreslår å omdisponere 3 mill. kroner fra Rikskonsertene til tilskuddsordningen for arrangører. Dette gir tydelige og uheldige signaler om at departementet har trukket sine konklusjoner allerede før dialogen med Rikskonsertene og andre berørte instanser har begynt.

MFO vil minne om at Rikskonsertenes virksomhet som arrangør for offentlige konserter, bl.a. i mange av landets nye kulturhus, er grunnleggende annerledes enn arrangørstøtteordningen. Det er viktig og riktig å styrke tilskuddsordningen, men åpenbart feil å gjøre den til et alternativ til Rikskonsertenes offentlige konserter.

Vi vil også peke på at budsjettreduksjonen for Rikskonsertene kan gjøre det umulig å utvikle et nytt konsertkonsept som kombinerer skolekonserter med offentlige konserter, og dermed i neste omgang kan bidra til å svekke skolekonsertvirksomheten.

Orkestrene og Den Norske Opera & Ballett

Det har siden 2006 blitt lagt ned svært mye arbeid i å revidere tariffavtalene for musikerne i symfoniorkestrene og Det Norske Blåseensemble og for musikerne, sangerne og danserne ved Den Norske Opera & Ballett. Målsettingen har vært å skape større fleksibilitet og gi grunnlag for et høyere lønnsnivå. Prosessene ble utløst av MFOs krav ved tariffrevisjonen i 2006 og den streiken som ble iverksatt før partene kom til enighet.

For noen orkestre ble prosessene fullført i 2009, og utløste tilleggsbevilgninger fra staten og andre tilskuddsparter fra 1. september samme år. For Den Norske Opera & Ballett, Kristiansand Symfoniorkester og Det Norske Blåseensemble ble inngåtte avtaler avvist av Kulturdepartementet rett før forhandlingene om de ordinære tariffrevisjonene i 2010 skulle begynne, og dette utløste megling og ny konflikt. Det er nå oppnådd enighet om endringer i overenskomsten med Den Norske Opera & Ballett, mens arbeidet med tilsvarende løsninger i Kristiansand Symfoniorkester og Det Norske Blåseensemble fortsatt pågår. Det samme gjelder forhandlingene opprettelse av overenskomst med nyetablerte Nordnorsk opera og symfoniorkester.

MFO forutsetter at musikerne i alle disse virksomhetene blir behandlet likt, og at staten som største tilskuddsyter nå bidrar aktivt til en slik løsning.

Nytt profesjonelt kor

I budsjettproposisjonen omtaler departementet den forsøksordningen for profesjonalisering av kor som ble gjennomført i regi av Norsk kulturråd i 2007 - 2009, og som nå er evaluert. Evalueringen konkluderte med at forsøksordningen ikke var vellykket som strategi for å bygge opp et nytt, profesjonelt kor. Det er MFO enig i.

Departementet gir nå uttrykk for at det vil arbeide videre med saken innenfor en økonomisk ramme på 1,5 mill. kroner. Det pågår samtidig en mer eller mindre åpen debatt om det skal etableres ett nasjonalt, profesjonelt kor eller flere regionale, profesjonelle kor.

MFO har hevdet at den beste løsningen både faglig og organisatorisk er å etablere ett nasjonalt kor først, og så eventuelt senere utvide korsatsningen med etablering av regionale, profesjonelle kor. MFO anser også dette som den eneste modellen som er økonomisk realistisk, men vi vil samtidig understreke at det uansett må satses svært mye mer på dette området enn hva departementet viser vilje til i budsjettforslaget for 2011.

Kulturskolene

MFO vil heller ikke denne gangen unnlate å nevne kulturskolene for denne komiteen, selv om de aktuelle budsjettkapitlene hører inn under Kirke-, utdannings- og forskningskomiteens områder.

I budsjettforslaget for 2011 foreslår Regjeringen å videreføre tilskuddet til utviklingsarbeid på samme nivå, og stimuleringstilskuddet for kulturskoler med samme beløp som i 2010.

Dette harmonerer særdeles dårlig med at regjeringspartiene så sent som i fjor pekte på kulturskolene som et av sine satsningsområder i kulturpolitikken. Det harmonerer også dårlig med de forslagene som kulturskoleutvalget leverte til Kunnskapsdepartementet i september i år. Utvalget beskriver i sin rapport hva som skal til for å skape en bedre kulturskole, og ikke minst hva som skal til for å bedre samspillet mellom kulturskolen, grunnskolen og SFO. De fleste tiltakene koster penger, og det er vanskelig å se at de kan gjennomføres uten statlige bidrag.

MFO finner det derfor sterkt beklagelig at Regjeringen har frosset rammene for statlige tilskudd når flere av kulturskoleutvalgets forslag kunne blitt satt ut i livet. Det reelle behovet for stimuleringstilskudd tilsier minst en dobling allerede i 2011, og Norsk kulturråds landsmøte har nylig uttalt at rammen bør økes til 400 mill. kroner innen 2014.

MFO vil med dette be Familie- og kulturkomiteen om hjelp til å sette søkelyset på verdien av et godt kulturskoletilbud og ikke minst på verdien av at tilbudet er tilgjengelig for alle og for en pris som alle har råd til å betale.